

Sevgili Eğitim ve Bilim emekçisi kadınlar MERHABA,

Dergimizin Eylül sayısında dolu dolu sayfalarımızla yine karşınızdayız... Çünkü kadınlar kendilerini yazıyor. Gündemin ana başlıklarından öne çıkan konular kadınların gözünden ve kadınlar için bu sayımızda da yerini aldı. Kaleme alınmış yazıları zevkle okuyacağınızı umuyoruz.

Genel Merkez Kadın Sekreterimiz Ebru Yiğit'in sürece dair değerlendirmeler yaptığı "Ne Darbe Ne OHAL Kadınların Kazanılmış Haklarını Gasp Edemeyecek" başlıklı perspektif yazısı ile başlıyoruz okumaya.

"12 Eylül'den günümüze: Darbeler ve Eğitime Etkileri" ile Sevtap Akdağ, Türkiye'nin yakın siyasi tarihine damgasını vuran darbeler ve darbe girişimlerinin toplumsal yaşamın bütün alanlarında ve bizlerde bıraktığı tahribatı ve 12 Eylül 1980 darbesinden günümüze kısa değerlendirmelerle anlattığı yazısı ile bizlerle.

Şükran Kablan; sözlü sınavla personel alımı, kamuda siyasi kadrolaşma, siyasi düşünce, inanç, etnik kimlik ve cinsiyet nedeniyle ayrımcı uygulamaların ön plana çıkarılacağı 'hükümetin memuru' olmanın dayatıldığını anlattığı 'Ohal'de de Her Halde de Güvenli İş Güvenli Gelecek' başlıklı yazısı ile dergimizde yerini aldı.

"Akdere Mahallesi'nde işte böyle bir düğün. Bir kına türküsüdür alıp gider sevdalı yürekleri. Halaylar çekilir, çocuklar yerlere atılan şekerlerin mutluluğuyla koşuşturur sokakta. Sonra ne mi olur? Bir bomba böler ömürlerini ömürlerimizden, türkülerin yerini barut kokusu alır. Kadın, erkek, çoluk çocuk güzel olan ne varsa paramparça olur." Ayşegül Uzungeliş Bıçakçı'nın Gaziantep katliamı için kaleme aldığı 'Kına Yakılacak İken Ağıt Yakıldı Yüreklerle' yazısı bizlerle.

"Kadınlar Barış İstiyor Çünkü" dedik ve sorduk. Gamze Aksu Karagöz, Çağla Sanay, Zeynep Tunç Özbay, Fidan Durmuş neden barış istediklerini bizlerle paylaştı.

Şenay Akyol, İzmir'in Menderes ilçesinde yıllardır yaşanan cinsel istismar olayını "Çocuklarımız İçin Hepimiz Birer Saadet Öğretmen Olacağız" başlıklı yazısında bizlerle paylaştı.

"Ülkemizde Barış Toplumunun Kurulması Üniversitelerin ve Akademisyenlerin Özgür Bırakılmasıyla Mümkün" başlıklı yazısıyla konuyu, üniversitelerin özgürlüğü ve özerkliği, barışın inşası konusunun bilimsel çalışmaların bir parçası olması ve barışın inşasında kadın kuruluşlarının önemiyle ele alan, Prof. Dr. Gülser ÖZTUNALI KAYIR'ın değerlendirmelerini sizlerle paylaştık.

Sema Uçar, Hemşin Kültürünü Araştırma ve Yaşatma Derneği (HADİG) ile Hemşinceyi ve kadınların anadilin gelecek nesillere aktarılmasında önemli bir özne olduğunu konuştuğu röportajı ile bizlerle. Yine çok dillilik köşemizde Enise Şirin'den gelen Kürtçe masalı "NARÎN BI GORÎ"siz okuyucularımızla paylaşıyoruz.

Son olarak her sayıda olduğu gibi sizler için derlediğimiz kadın kütüphanesi ve kadın filmleri var.

Keyifli okumalar dileriz.

Ne Darbe Ne OHAL Kadınların Kazanılmış Haklarını Gasp Edemeyecek

EBRU YİĞİT

Merkez Kadın Sekreteri

1 5 Temmuz gecesi yaşanan darbe girişiminin sonrasında OHAL ve KHK'lar ile hayata geçirilen antidemokratik uygulamalar kadınlar başta olmak üzere ezilen her kesimden insana karşı başka bir darbenin hayata geçirilmesi oldu. Yaşanan darbe girişimi ile bir taraftan sokağa çıkan/çıkarılan kadınlar diğer taraftan da "Darbecilerin eşleri ganimetimizdir", "Hanım kardeşlerimiz evde oturup dua etsin" diyen bir zihniyet gözetimindeki askerlerin 8 aylık bebeklerine tecavüz tehditleri savurdu. Cinsiyetçiliğin

ayyuka çıktığı bu süreçte sokağı zapt eden sözde demokrasi savunucuları sokakta açık giyindi iddiası ile kadınları darbeci diye darp etti. Darbe gerçekleşmedi belki ama yine kadınlar saldırıya maruz kaldı ve erkek egemenliğinin baskılarını yaşadı. Yıllardır süregelen kadın düşmanı politikaların sonucu olarak tacizler yaşandı, silahlı saldırılar yapıldı, LGBTİ'lere yönelik nefret suçları işlendi. İstanbul'da yakılarak katledilen Hande Kader bu vahşetin somut faili oldu. Kadınlara ve halklarımıza karşı suç işleyenler, Süruç Katliamında ihmali olduğu gerekçesi ile hakkında dava açılan Süruç Emniyet Müdürü'nün yaptığı gibi suçlu Fetö'ye atarak kurtulma telaşına girdi.

"Sadece 2016 Ağustos ayında 33 kadın erkek şiddeti sonucu katledilirken 23 çocuk istismara uğradı, 26 kadına cinsel şiddet uygulandı ve LGBTİ'lere yönelik 5 nefret suçu işlendi."

Darbe girişiminin bastırılmasının ardından ise olağan üstü hal ve neredeyse her gün yeni bir KHK yayımlanan bu dönemde, kadına yönelik şiddet ve hak ihlalleri artırarak devam ediyor. KHK'larla yönetimin tek elde toplandığı, muhaliflere karşı cadı avının başlatıldığı ve erkek egemen şiddetin arttığı bir tabloyla karşı karşıyayız. Sadece 2016 Ağustos ayında 33 kadın erkek şiddeti sonucu katledilirken 23 çocuk istismara uğradı, 26 kadına cinsel şiddet uygulandı ve LGBTİ'lere yönelik 5 nefret suçu işlendi. Kadın cinayetlerinin gün geçtikçe arttığı bu

coğrafyada tüm savaş, çatışma ve kaos süreçlerinin ilk elden hedefin daima kadınlar olduğunu bu tablo maalesef bir kez daha kanıtladı.

AKP iktidarı darbe girişimine destek oldukları ya da olacakları gerekçesiyle başlattığı tasfiyelerin en büyüğünü eğitim alanında yaptı. Muhalif eğitim emekçileri başta olmak üzere on binlerce kamu emekçisinin ve yüzlerce akademisyenin işine son vererek başka bir toplumsal adaletsizliğin yaşanmasına neden oldu. Darbe girişimi ile mücadelenin hukuk çerçevesinde ve adil bir şekilde yapılması gerektiğini ifade eden başta Eğitim Sen olmak üzere muhalif her sese kulaklarını kapatarak, kendisini eleştiren herkesi de darbeci diye yaftalamaktan geri durmadı.

2016-2017 eğitim öğretim yılı okulsuz bırakılan binlerce öğrenci, işsiz bırakılan on binlerce öğretmen ve çocuğunu gönderecek okul bulamayan veli gerçeği ile açıldı. Son yıllarda her eğitim döneminde özel okullara teşvik paketleri uygulayarak palazlandığı okulları bir bir kapatan hükümet, kapatılan okulların öğrencilerini devlet okullarına yerleştirecek. Kamusal eğitimi bitme noktasına getirdiğinden, kapasitesinin üstünde kalabalık sınıf gerçekliğinden, okullarda yetersiz derslik sorunundan bihaber olarak, MEB yerleştirilen yeni öğrenciler ile eğitimde nasıl ağır bir sorun yumağının ortaya çıkacağını ne düşünüyor ne de bu sorunlara çözüm üretiyor. Eğitim emekçilerini güvencesizlikle tehdit ederken, ücretli öğretmenlik üzerinden sözleşmeli

öğretmenliğe yer açma politikalarını şimdilerde 15 bin sözleşmeli öğretmen alımı üzerinden yasallaştırıyor. 4 yıl boyunca sözleşmeli öğretmen olarak atanacak, 4 yıl sonunda aynı yerde 2 yıl daha kalmayı kabul ederek 6 yıl sonunda kadroya geçirilecek olan sözleşmeli öğretmenlik en çok kadınları mağdur edecek. Çünkü sözleşmeli istihdam esnek ve güvencesizliğin en temel uygulanma biçimidir. Güvencesiz istihdam ile kadınların emeklilik hakkına ulaşımı zorlaştırılırken, kadrolu çalışmaları ve görevde yükselmeleri kısıtlanmış olacak.

Siyasi tarihinde bir çok darbe görmüş bir ülkenindarbelerdençokçekmişörgütüolarak her türlü darbenin karşısında olduk, olmaya da devam edeceğiz. Ancak darbe girişimini OHAL ilanı ile fırsata çeviren, KHK'lar ile tüm yetkiyi elinde tutma sevdası güden, kadınlar başta olmak üzere muhalif kesimlere karşı sindirme politikası uygulayan anlayışların da karşısında olmaya devam edeceğiz. Darbenin panzehrinin demokrasi ve özgürlüklerin geliştirilmesinde, erkek egemenliğin panzehrinin ise toplumsal cinsiyet eşitliğinde ve kadın özgürlük mücadelesinin büyütülmesinde olduğunu biliyoruz. Şimdi darbe karşısında olduğu kadar OHAL ve KHK'ler karşısında aynı demokrasi talebini yükseltme zamanıdır.

Eşit

Özgür

Demokratik ve

Barış

İçinde Bir

DARBEye

Türkiye için

OHALı

HAYIR!

12 Eylül'den Günümüze: DARBELER VE EĞİTİME ETKİLERİ

SEVTAP AKDAĞ

İstanbul 8 No'lu Şube Başkanı

Türkiye Cumhuriyeti tarihi aynı zamanda askeri darbeler tarihidir. 27 Mayıs 1960, 12 Mart 1971 ve 12 Eylül 1980, askerin iktidara el koyarak siyasete nizam vermeyi amaçladığı darbeler olarak siyasi tarihimizdeki yerlerini aldılar. Muhtıraları ve post modern darbeleri ise nizam verme işinin farklı biçimleri olarak yaşadık. Bir bu kadar başarısız darbe girişimlerini de sayıya dâhil ettiğimizde siyasal hayatımızın nasıl işlediğine dair bir fikir sahibi olmak zor olmayacaktır. Türkiye'nin yakın siyasi tarihine damgasını vuran bütün bu darbeler ve darbe girişimleri, toplumsal yaşamın bütün alanlarında etkileri günümüze kadar gelen tahribatlar yaratmıştır. 12 Eylül 1980 darbesinden günümüze kabaca bir göz attığımızda bunu görmek mümkündür.

12 Eylül Eğitimde Türk İslam Sentezinin İnşa Sürecidir

40 yaş üstü olanlarımızın kendi tanıklığı ile ortaya koyabileceği üzere; 12 Eylül darbesi bütün baskıcı ve antidemokratik hükümleriyle; ekonomik, sosyal, politik sonuçlarıyla; bütün hukuki ve kurumsal yapısıyla aradan geçen 36 yıla rağmen bugün de varlığını sürdürmektedir.

12 Eylül, "Türk-İslam Sentezi" anlayışının eğitim sistemi içinde kurumsallaşmasını sağlarken "Siyasal İslam"ın, özellikle cemaatler üzerinden devletin güvenli kollarında gelişip serpilmesinin önünü açmıştır. 1971-81 arası 10 yıllık dönemde yapılan cami sayısının yaklaşık iki katı sadece iki yılda (1981-82) yapılmıştır.

Tüm toplumsal süreçlerde dini etkinlik, kurumlaşma ve söylemler artırılmıştır.

12 Eylül'ün eğitim alanında yaptığı en önemli değişiklik ilkökul, ortaokul ve liselerde zorunlu din dersinin konulması olmuştur. O tarihten itibaren tüm okullarda "tek din, tek mezhep" anlayışı doğrultusunda zorunlu din dersleri dayatılmıştır. Ders içeriği tamamen Sünni-Hanefi inancına uygun olarak belirlenmiş, Aleviler başta olmak üzere, diğer inanç ve mezhepler yok sayılmıştır. Üniversitelerin özerkliğine son verilerek, YÖK ile akademik özgürlükler ve bilimsel düşünce zapturapt altına alınmıştır. 12 Eylül, eğitim emekçileri hareketini de derinden etkilemiştir. Tüm Öğretmenler Birleşme ve Dayanışma Derneği (TÖB-DER), 12 Eylül ile birlikte kapatılmıştır. Sıkıyönetim

mahkemeleri, 200 bin üyeli örgütü yasaları hiçe sayarak "gizli örgüt" deyip kapatmıştır. 7-8 ay içerisinde temyiz süreci de tamamlanmak üzere TÖB-DER yok edilmiş; öğretmenlerin bin bir zorlukla ve yetmiş yılda alın terleriyle biriktirip aldıkları malları ellerinden alınmıştır. Yaklaşık 25 bin üye ve temsilcisi de çeşitli nedenlerden dolayı mesleklerini kaybetmiştir. Çok sayıda TÖB-DER üye ve yöneticisi 12 Eylül yasaları ile sürgün edilmiş, görevlerinden olmuşlardır. 3.854 öğretmen ve 120 öğretim üyesinin görevine 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununa dayanılarak son verilmiştir. Bu dönemde toplam 4891 kamu personelinin işten atıldığı bilinmektedir. Ayrıca 7.200 devlet memuru hakkında 1402 sayılı yasa gereğince işlem yapılmıştır.

ANAP döneminden itibaren özellikle imam hatiplere yönelik kollayıcı uygulamalar

artmış, cemaatlerin "sivil toplum örgütü" adı altında eğitim başta olmak üzere, devletin bütün alanlarında örgütlenmesinin önü açılmıştır.

28 Şubat Post modern Darbesinin Etkileri

Bu süreç kendi doğal meyvelerini vermiş, 27 Mart 94'te Siyasal İslam'ın parlamentodaki temsilcisi RP, başta Ankara ve İstanbul olmak üzere pek çok büyükşehir belediyesini kazanmış ve buralarda hızla kadrolaşmaya başlamıştır. Ardından 24 Aralık 95 genel seçimlerinden %21 oy ile birinci parti çıkarak DYP-RP koalisyonunun büyük ortağı olarak iktidarda yer almıştır. Kendi büyüttüğü "canavar"dan korkmaya başlayan 12 Eylül rejimi, 28 Şubat 1997'de gerçekleştirdiği "Post-modern darbe" ile Siyasal İslam'ı kontrol altına almaya çalışmıştır. Bu zeminde, özellikle dershane, yurt ve okulları kapsayacak şekilde eğitim alanında adeta bir "Cadı Avı" yapıldığı; öğretmen, öğrenci ve idarecilerin fişlendiği bilinmektedir.

28 Şubat sürecinin en önemli sonuçlarından birisi eğitim alanında yapılan zorunlu 8 yıllık kesintisiz eğitime geçiştir. Pedagojik açıdan olumlu olan bu uygulama, temel eğitimin 8 yıla çıkarılmasıyla, meslekî ve teknik okulların yanı sıra

İmam Hatip okullarının da orta bölümlerinin kapatılmasına yol açtı. Aynı dönemde imam hatiplerin önünü kesmek için üniversite sınavında katsayı uygulaması getirilmesi, üniversitelerde başörtüsü yasağı uygulanması “şeriatla mücadele” kapsamında hayata geçirilen uygulamalardı.

AKP’nin Rovancıst Uygulamaları ve Dindar-Kindar Nesil Projesi

AKP’nin 2002’de tek başına iktidara gelmesinin ardından 28 Şubat’ta atılan adımların tamamı süreç içinde tersine çevrilmiştir. Özellikle 4+4+4 ile, 12 Eylül ürünü olan okullara zorunlu din dersi konulması uygulamasına ek olarak fiilen “zorunlu seçmeli” üç ders eklenmiştir. Ortaokul bölümleri yeniden açılan İmam Hatip okullarının toplam okullar içindeki oranı yüzde 10’u geçmiştir. 4+4+4 sisteminin bir diğer etkisi örgün eğitimdeki kız çocuklarının sayısında ciddi düşüş

yaşanması ve örgün eğitimin dışına çıkan kız çocukları ile erken yaşta evliliklerin sayısının artmasıdır. Aradan geçen sürede eğitimde yaşanan ticarileştirme ve eğitimi dinselleştirme uygulamaları tüm hızıyla sürmüş, bir taraftan laik ve bilimsel eğitime açıkça meydan okunurken, diğer taraftan temel bir insan hakkı olan anadilinde eğitim hakkına yönelik yasak ve engeller ısrarla devam ettirilmiştir.

KESK hak ihlalleri raporuna göre: “7 Şubat–7 Mayıs 2016 tarihleri arasındaki 3 aylık dönemde, onlarca Eğitim-Sen üyesi sürgün ve görevden alma ile karşı karşıya gelmiş, sadece 29 Aralık 2015 tarihli grev sonrası çoğu eğitim emekçisi olmak üzere en az 16.475 kamu emekçisine greve katıldığı için soruşturma açılmıştır.” Bu, yakın tarihimizin aynı eylem için bir seferde açılmış en büyük soruşturmasıdır. Aynı zamanda savaş suçuna ortak olmayacaklarını açıklayan Barış İçin Akademisyenler, YÖK’ün uygulamalarıyla

baskı ve soruşturmalara maruz kalmış, onlarcası işsiz bırakılmıştır. Tek adam diktatörlüğüne doğru ilerleyen AKP iktidarı "dindar ve kindar" nesiller yetiştirmek için her gün bir yenisini hayata geçirdiği uygulamalarla eğitimin dinselleştirilmesini ve ticarileştirilmesini hızlandırmıştır. Bu uygulamaları karşılaştırdığımızda, 12 Eylül rejiminin ve AKP iktidarının ulaşmak istediği ekonomik, siyasal ve ideolojik hedeflerin ne denli üst üste oturduğu görülmektedir.

15 Temmuz Sonrası KHK'lar ile Dizayn

15 Temmuz darbe girişimi sürecine bu koşullar altında gelinmiştir. 15 Temmuz kalkışmasından sonra AKP iktidarı OHAL kararı alarak KHK'lar ile ekonomik, sosyal, politik yaşamı kendi hedefleri doğrultusunda dizayn etmeye hız vermiştir. Üst üste çıkardığı KHK'lar ile geçmiş 36 yılda eğitim başta olmak üzere, devletin

"Türkiye'de darbe zemininin gerçekten ortadan kaldırılmasının yolu, başta eğitim alanı olmak üzere, kamuda her türlü vesayete ve dışlayıcı yaklaşımlara son verilmesinden ve acil demokratikleşme adımlarının atılmasından geçmektedir."

bütün kademelerinde kilit noktalara yerleşen, uzun bir süre eğitim politikalarının belirlenmesinde aktif rol alan, özellikle yönetici kadroları Gülen Cemaatine yönelik tasfiye operasyonu başlatmıştır. Bu süreçte cemaate ait tüm okullar ve üniversiteler kapatılmış, cemaate ait yurtlara el konulmuştur. 1 Eylül Dünya Barış Günü'nde yayınladığı 672 Sayılı KHK ile 28 bin 163'ü MEB, 2.346 YÖK kapsamında olmak üzere, toplamda 50.875 kamu personeli kamu görevinden ihraç edilmiştir. İhraçlar herhangi bir delil sunma ihtiyacı duymaksızın, hiçbir hukuki kaygı güdülmeksizin "yaptım oldu" anlayışıyla gerçekleşmektedir. İhraç edilenler arasında Eğitim Sen üye ve şube yöneticilerinin de yer alması, AKP'nin açıkça sendikal örgütlülüğü, temel hak ve özgürlükleri hedef aldığını, muhalif sesleri susturmayı kendi deyimleriyle "ölüm kalım" meselesi olarak gördüğünü ortaya koymaktadır. Darbe girişiminin AKP'ye yarım kalmış operasyonlarını tamamlamak için de bir bahane haline geldiğinin en somut örneği ise, Barış İçin Akademisyenler İnisiyatifi'ne yönelik baskıların OHAL fırsat bilinerek ihraçlara dönüşmüş olmasıdır.

Çözüm İçin...

Türkiye'de eğitim sisteminin yıllardır siyasi iktidarın ve onun güdümünde hareket eden dini grupların siyasal ideolojik hedefleri doğrultusunda biçimlendirildiği bilinmektedir. Özellikle AKP iktidarının son yıllarında daha da belirginleşen, eğitim biliminin temel ilkelerine ve laik-bilimsel eğitim anlayışına meydan okurcasına hayata geçirilen eğitimde dinselleştirme ve ticarileştirme uygulamaları üzerinden

eğitim sistemi göz göre göre çürümeye terk edilmiştir. Bizzat siyasi iktidar ve cemaatler işbirliği ile eğitimin kamusal niteliği hızla tasfiye edilmeye çalışılırken, eğitim politikalarının oluşturulması ve uygulanması sürecinde dini vakıf ve cemaatlerin belirleyiciliği ve etkinliği arttırılmıştır. MEB, iktidarın ideolojik yönelimleri doğrultusunda çalışmalar yapan dini vakıflar ile çeşitli protokollere imza atarak eğitimi dinselleştirme sürecinde siyasi nüfuzu olan cemaatlere özel görevler vermiştir. Bu süreçte eğitimin asli bileşenleri sürekli olarak görmezden gelinmiş, eğitim politikaları belirlenirken sadece yandaşların fikri alınmış, eğitimin diğer bileşenlerinin görüş, eleştiri ve önerileri dikkate alınmamıştır.

Türkiye'de darbe zemininin gerçekten ortadan kaldırılmasının yolu, başta eğitim alanı olmak üzere, kamuda her türlü vesayete ve dışlayıcı yaklaşımlara son verilmesinden ve acil demokratikleşme adımlarının atılmasından geçmektedir. Bunun için öncelikle eğitimde bugüne kadar benimsenen dayatmacı, dışlayıcı ve kendileri gibi düşünmeyen birey ve kurumların görüşlerini yok sayan anlayışa son verilmelidir. Üniversitelerin özerkliği tanınmalı, özgür akademik ortamların oluşması sağlanmalıdır.

Eğitim politikalarının belirlenmesi ve uygulanması sürecinde bugüne kadar benimsenen tekçi, dayatmacı ve dışlayıcı anlayıştan vazgeçilmeli, eğitim sistemi kamusal, bilimsel, demokratik, laik ve anadilinde eğitim hakkını gözetten bir anlayışla yeniden düzenlenmelidir.

OHAL'de de, Her Halde de Güvenceli İş Güvenli Gelecek

ŞÜKRAN YEŞİL KABLAN

Adana Şube Kadın Sekreteri

Ataerkil toplum; kadına yönelik şiddet, kadının kimliği, bedeni, cinselliği, doğurganlığı ve emeği üzerinde denetim kurarak kendini var eder. Bu tahakküm biçimleri; kadına ne giyeceğini, ne zaman nerede olabileceğini, doğurup/doğurmayacağını, kaç çocuk doğuracağını, cinselliğini nasıl yaşayacağını, boşanıp/boşanamayacağını buyurarak kendini var edebileceği gibi, fiziksel/ psikolojik şiddet, taciz- tecavüze hatta kadın katliamına kadar pek çok şekilde kadınların yaşamında var olur.

Ataerkil kapitalist toplumda, kadının doğurganlığı üzerindeki denetim her dönem sermayenin farklı ihtiyaçları için var olagelmıştır. Kadın bedeninin denetimi üretimin sürekliliği için olmazsa olmazdır. 1980-1990'lar boyunca Meksika sınırındaki sanayilerde kadınların hamile kalıp üretim sürecinden çekilmelerini önlemek amacıyla, kadınlara düzenli olarak gebelik testi uygulanmış, böylece kadınların iş güvencesi hep tehdit edilmiştir.

Esnek, yarı zamanlı ve güvencesiz işlerde çalışacak 'ucuz emek' cinsiyetçi iş bölümünden dolayı kadın emeği üzerinden

tanımlanır. Esnek çalışmanın 'kadınlara uygun iş' olduğu ifade edilir. Böylece ev işi, hasta, çocuk ve yaşlı bakımı gibi işlere de yeterli zaman kalacaktır. Bu 'uygun' olma hali, sermayenin esnek çalışmaya duyduğu ihtiyacı kadınlara yansıtır. Böylece esnek ve yarı zamanlı çalışmanın kadınlar için ideal olduğunu iddia ederek, kadını kamusal yaşamın dışına itmeyi, ev içine hapsedmeyi ve toplumsal cinsiyet rollerine mahkûm ederek kendi karını arttırmayı hedefler.

Esnek çalışmanın çok yaygın olduğu Hollanda'da çalışanların %40'ı belirli aralıklarla evden kısmi zamanlı çalışıyor. Bu oranın da büyük çoğunluğunu kadınlar

**Esnek, yarı zamanlı
ve güvencesiz işlerde
çalışacak 'ucuz emek'
cinsiyetçi iş bölümünden
dolayı kadın emeği
üzerinden tanımlanır.**

oluşturuyor. 'Yoksulluğun kadınlaştığı' part-time çalışma cenneti olarak bilinen Hollanda'da, kadınlar gelişi güzel güvence-siz işlerde çalıştırılarak tek bir alanda uzmanlaşmalarının önüne geçiliyor; cinsi-yet eēitsizlięi derinleşiyor.

Tüm dünyada neoliberal politikalarla beraber sermaye; daha az maliyet - daha çok kar amacıyla esnek, kuralsız, yarı zamanlı ve güvencesiz çalışma modelini yaygınlaştırmaktadır. Türkiye'de de 1990'lardan bu yana gündemde olan bu

ÜCRETLİ, SÖZLEŞMELİ değil KADROLU GÜVENCELİ ÇALIŞMA İSTİYORUZ!

**“Özel İstihdam Büroları,
kısmi zamanlı çalışma
ve kadınların doğurduğu
çocuk sayısına göre
düzenlenecek doğum
izni gibi düzenlemeleri
içeren bu sözde istihdam
paketleri, bütün kadın kamu
emekçilerinin yarı zamanlı
statüye geçirilmesini
hedeflemektedir.”**

çalışma modeli, muhafazakâr ve kadın düşmanı politikalarıyla var olan AKP iktidarı eliyle, sermayenin de ihtiyaçları doğrultusunda kadın emeği üzerinden yaşama geçirilmek isteniyor.

Belli aralıklarla gündeme gelen ‘Kadın İstihdam Paketi’ ve ‘Ailenin ve Dinamik Nüfus Yapısının Korunması Paketi’ aracılığıyla kısmi zamanlı çalışmanın zemini hazırlanmak istenmiştir. Özel İstihdam Büroları, kısmi zamanlı çalışma ve kadınların doğurduğu çocuk sayısına göre düzenlenecek doğum izni gibi düzenlemeleri içeren bu sözde istihdam paketleri, bütün kadın kamu emekçilerinin yarı zamanlı statüye geçirilmesini hedeflemektedir.

Türkiye’de sayıları 438’i bulan, Şubat 2016’da resmi yürürlüğe giren Özel

İstihdam Büroları (kiralık işçilik veya amele pazarı) doğum iznine ayrılan kadınların yerine en fazla 6 ay süreyle yeni kadın işçi kiralanabilmesinin, ev işleri, hasta, yaşlı ve çocuk bakımı gibi hizmetlerde süre sınırı olmaksızın kadın çalışan temin edilebilmesinin önünü açmaktadır. Yine aynı şekilde kamuda performansa dayalı çalışma esasları da kadınları ilk elden kamusal yaşamın dışına itmeyi amaçlamaktadır.

Kadın Emeğine Darbeye Geçit Yok:

AKP iktidarı yıllardır kamu personelinin istihdam biçimini serbest piyasanın koşullarına uygun olarak güvencesiz-esnek- kısmi zamanlı çerçevede yeniden dizayn etmenin derdinde. Kamu Rejimi Personel Yasa Tasarısı ile sık sık gündeme gelen 657 sayılı yasa değişiklikleri ve anayasada yapılacak düzenleme ile birlikte kamu emekçilerinin iş güvencesi tehdit edilmektedir. Kamuda güvencesiz, esnek ve performansa dayalı istihdam politikaları ilk elden kadın emekçileri hedeflemektedir.

15 Temmuz darbe girişimi sonrasında kamuda açığa alınanların sayısı 70 bini bulurken, 33 bine yakın eğitim çalışanı da bu süreçte hızlıca açığa alınmıştır. Darbe girişimini fırsata çevirmek isteyen siyasi iktidar, OHAL ilanı, ardından KHK'lerle kamusal, hukuksal ve kişisel hakları ortadan kaldırmak anlamına gelen 'gri memurluk' tartışmalarını gündeme getirmiş, öte yandan Milli Eğitim Bakanı bundan sonraki öğretmen alımlarının sözleşmeli ve sözlü sınav üzerinden yapılacağını açıklamıştır. Sözleşmeli öğretmenler 4 yıl boyunca başka

yere atanamayacak, her yıl sözleşmeleri yenilenecek, 4 yılın sonunda aynı yerde 2 yıl daha kalmayı kabul etmeleri halinde kadroya geçirilebilecek. Sözlü sınavla personel alımı, kamuda siyasi kadrolaşmanın, siyasi düşünce, inanç, etnik kimlik ve cinsiyet nedeniyle ayrımcı uygulamaların ön plana çıkarılacağı ve 'hükümetin memuru' olmanın dayatılacağı açıktır.

Özel İstihdam Bürolarının devrede, performansa dayalı çalışma sisteminin uygulamada olduğu ve kadının doğurduğu/ doğuracağı çocuk sayısı üzerinden doğum izinlerinin düzenlendiği 'sözleşmeli istihdam' biçiminde ilk elden kadınların kamusal alandan tasfiyesi söz konusu olacaktır. Nitekim cinsiyet eşitsizliğinin derinleşeceği, tüm ev içi iş ve bakım hizmetlerinin koşulsuzca kadınların sırtına yükleneceği, 4-6 yıllık sözleşmeli süreçlerde çocuk doğurup doğurmamanın yıllık sözleşmelerde belirleneceği, güvencesiz, ucuz ve kısmi zamanlı çalışmanın ana eksenine kadın emeğinin oturtulmaya çalışıldığının göstergesidir.

Kadın kimliğini yok sayan, bedeni üzerinde denetim sağlamaya çalışan ve kadın emeğini kamusal alandan tasfiye etmek anlamına gelen Özel İstihdam Büroları, sözleşmeli ve performansa dayalı personel istihdamı kadın emeğine darbe girişimidir. Yüzlerce yıllık kadınların mücadele geleneği OHAL'de de her halde de emeğine, bedenine ve kimliğine yönelen saldırıları, darbeleri bertaraf edecektir.

Kına Yakılacak İken Ağıt Yakıldı Yüreklere

AYŞEGÜL UZUNGELİŞ BIÇAKCI

Gaziantep Şube Üyesi

Acının dili var mıdır? Ya da ölümün tarifi var mıdır? Bir insan yüreği ne kadar dayanabilir acıya mesela? İnsan; ölümlere, çocukların ve kadınların yok olan hayatlarına, umutlara ne kadar tanıklık yapabilir? Hızla kirleniyor her şey. Güzel olan ne varsa karanlığa bürünüyor, akbabalar dört dönüyor etrafımızda. Barış diyen, umut diyen yüreklere batırıyor tırnaklarını acımasızca.

Şehirler vardır mesela. O şehirler, görünen boyalı yüzlerinin arkasında bambaşka dünyalar barındırır içinde. Yoksulluklar vardır bu dünyada, zorunlu nedenlerden dolayı memleketinden göç eden insanların özlemi vardır buram buram. Antep'in öyle bir mahallesi, Akdere bir ağustos akşamı... Tüm tükenmişliklere rağmen güzellikler üretebilmek için bir araya gelen insanlar ve onların mutluluğuna tanık olan çocuklar ve o çocukların gözlerinde bir umut, bu yaşamda güzelliklerin de olabileceğine dair heyecan ve inanç. Anadolu, Anadolu'muz, düğünlerimiz, kınalarımız... Yeni umutların, yeni yaşamların bahar bahçesidir. Demiş ya şair 'tavuklarımız karışır birbirine' diye. Yaşamlarımızı birbirine karıştırıp yeni yaşamlar türetiriz düğünlerimizde ama asla kan kokmaz düğünlerimiz bizim.

Düğünlerimizde kınalar yakılır mesala, gelinin gözleri mutluluk gözyaşlarına bürünür. Kınalar yakılır ellere, türküler söylenir. Türküyü söyleyen her yürek aynı şeyi hisseder 'her şey güzel olacak!' Çocukların gözleri daha bir gülümser, halay coşkusunu kaybetmeden daha da hızlanır, yürekte hissedilen duyguya paralel. Gelinin gözleri hayatına eş olacak adamın gözlerine takılır bir an ve konuşmadan anlatır içindeki sevgiyi, inancı. 'Her şey güzel olacak' der o gözler. Antep' in Akdere Mahallesi'nde işte böyle bir düğün. Bir kına türküsüdür alıp gider sevdalı yürekleri. Halaylar çekilir, çocuklar yerlere atılan şekerlerin mutluluğuyla koşuşturur sokakta. Sonra ne mi olur? Bir bomba böler ömürlerini ömürlerimizden, türkülerin yerini barut kokusu alır. Kadın, erkek, çoluk çocuk güzel olan ne varsa paramparça olur. Acı kalır geriye. Şimdi bu soruyu bir kez daha soruyorum: Sahi var mıdır acının dili? Boyutu var mıdır ölümün? Dört çocuğunu kaybeden Emine Ana'ya ne denir şimdi, nasıl bakılır gözlerine? Bir sabah uyanırsın yeni güne başlarken, korkuyla televizyon ekranına dokunurken parmaklarımız öğreniriz haberlerden ' Gaziantep' te patlama çoğu çocuk elli bir kişinin yaşamını yitirdiğini 100' e yakın yaralı olduğunu. Yüreğimizde

biriken acıya bir acı daha katarız. Susarız, çaresizliğin verdiği acı öldürür hepimizi bir kez daha. Nelere tanık olmadık ki; barış diye haykıran insanların cansız bedenlerini barış pankartları ile örtmediğimize mi tanık olmadık? Savaşın çığırtkanlığı içerisinde çocukların gülümseyebilmesi için oyuncak taşıyan genç üniversitelilerin paramparça olan bedenlerine mi tanık olmadık? Baharın gelişyle Newroz'u kutlayan halkların acılarına mı tanık olmadık? Tecavüze uğrayan kadınlara, çocuklara mı? Her şeye inat hayatlarını birleştirip güzellikler üretmeye çalışan gelinle damadın acısına mı tanık olmadık? Evet, insan yüreğimizle tanık olduk bütün bu acılara ama farkında mısınız tanık olmamızı istiyorlar zaten bu acılara, bu zulme. Alışmamızı istiyorlar. Üstelik tanık olarak alışmamızı, alışırken normalleşmemizi ve bu suça ortak olmamızı istiyorlar. Hayır, alışmayacağız bir mahalle düğününde patlayan bombaya alışmayacağız. Barışa atılan bombalara alışmayacağız. Ölen her çocuğun anne baba yüreklerinden, hayatlarının baharından koparılışlarına alışmayacağız. Kınası yarım kalmış gelinin gözlerindeki yaşlara alışmayacağız. Emine Ana'nın evlat acısına alışmayacağız, alıştırmayacağız kendimizi bu yozlaşmanın çarklarına. Çünkü biz biliriz ki zulmün olduğu her yerde aynı ipi kullanır zalimler ama bilmezler ki biz hiç boynumuzu bükmedik zulme. Zira umudumuzun bittiği yerde inadımız başlar bizim...

Sizi bilmem ama ben nefes alamıyorum dostlar. Sanırım ileride çocuklarımızın gözlerine bakabilmenin tek yolu dostlarımızın yarıda bıraktığı barış bayrağını teslim almak. Çocuklara oyuncak taşımaya devam etmek. Gaziantep' de yarım kalmış

kına türküsünü ülkenin her yanında hep bir ağızdan söylemek. Yılgınlığın zamanı değil hem de hiç değil dostlar. Gün, en karanlık zamanlarda birlik olma günüdür. Gün, her şeye inat barış deme günüdür. Saygılarımla.

Kadınlar Barış İstiyor...

Gamze Aksu Karagöz
Denizli Şube Kadın Sekreteri

BARİŞ İSTİYORUM ÇÜNKÜ:

Barış insanlığın en çok ihtiyaç duyduğu şeydir. Özellikle de bu günlerde. Özgürlükler, dinsel istekler şiddetle elde edilebilecek bir şey değildir. Seninle aynı pencereden bakmayan insanları yıkıcı güçle ortadan kaldırılabilecek kadar gaddar olunmamalıdır. Savaşlar

gerçekten çözüm olsaydı, bugün tüm dünya şiddet ve korkunun olmadığı acıların, gözyaşlarının dindiği mutlu insanlarla dolu olurdu. İnsanlığı denetim altında tutma sevdasından vazgeçilmeli ki kadınlar tüm dünyada şiddet, korku ve kaygılarından arınsınlar. Sokağa çıktıklarında veya çocuklarına, sevdalarına sarıldıklarında, güven ve huzur vermeye çalıştıkları gibi, kendilerini de güvende, huzurlu hissedebilsinler. Silahların, bombaların patladığı bir dünyada ölümlere sarsılmasınlar. Acı ve gözyaşı silahlarla, bombalarla beraber yok olsun! Tüm dünya erkleri bilmelidir ki kadınlar mutlu olmak istiyor, barış istiyor.

Yaşar Kemal' in dediği gibi 'Dağlar, insanlar ve hatta ölüm bile yorulduysa, şimdi en güzel şiir, barıştır...'

Çağla Sanay
Ağrı Şube Üyesi:

BARİŞ İSTİYORUM ÇÜNKÜ:

Yeryüzündeki tüm canlıların ekmek, su, hava gibi en önemli ihtiyacının barış olduğuna inanıyoruz. Savaşın en can alıcı yerinin insan üzerinden hesaplaşma olduğunu biliyoruz. Dün doğmuş, bugün doğan ve

yarın doğacak çocuklarımızı vatana kurban etmek istemiyoruz. Dağ için, toprak için, vatan için değil insanlar için insanlık için barış istiyoruz.

Zeynep Tunç Özbay

Adıyaman Şube Üyesi:

BARİŞ İSTİYORUM ÇÜNKÜ:

Savaşın en ağır sonuçlarının, kadınları ve çocukları ne kadar yaraladığını hiç bu kadar yakından görmemiştik. Cizre’de ve Sur’ da yaşananlar, Suriye’den ayağında terliği ile kaçanlar, denizlerde kıyıya vuran küçücük bedenler, barış nidalarıyla çıktığımız Ankara yolculuğunda patlayan bombalar, parçalanmış yoldaşlarımız hepsi gözümüzün önünde ve ölüm bir adım ötemizde. Sokaklarda gözlerimizi kısmaktan, nefesimizi yarım almaktan yorulduk. Artık yarım yaşar, güneşe, kuşa ve ağaca yarım bakar, kahkahalarımızı yarıda bırakır ve daha az konuşup daha çok susar olduk. Ama bu susmalarımıza “BARİŞ” isteğimizi dâhil etmedik. İlle de barış her yerde barış demekten vazgeçmedik. Çünkü:

Barış oyundur, güzel insanların güzel
çocuklara götürdüğü renkli oyuncaklarla
oynanan,

Barış masaldır, mutlu uyanсын diye
çocuklarımıza anlattığımız,

Barış doğadır, ağaçların çiçeğe durduğu
kuşların dallarda uçuştığı,

Barış aşktır, sevdadır, kızlarımızın el ele
dolaştığı,

Barış güzelliştir, çocukların bakışına
gülüşüne gizlenen,

Barış özlemdir, bir ananın yüreğine işleyen,

Barış dostluktur; renk, dil ve din ayrımı
yapmadan yan yana yürüdüğümüz,

Barış türküdür, ezgisine sığınıp ele ele
halaya durduğumuz,

Barış zılgıttır, düğünlerimize ahenk

kattığımız,

Barış kadındır, uğruna beyaz tül bendini
attığımız,

Barış gelecektir, umuttur, birlikte çıkılan
yoldur. Kadim coğrafyamızda çocuklarımızın
şiddetten uzak, mutlu, onurlu ve özgürce
yaşayacağı bir dünya bırakmak için barış
istiyoruz.

Fidan Durmuş

İskenderun Şube Üyesi:

BARİŞ İSTİYORUM ÇÜNKÜ:

Kadınlar barış istiyor. Çünkü, savaşın en
büyük mağdurları olan kadın ve çocukların
acılarına, ölümlere, yıkımlara, zulümlere,
yoksulluğa, çaresizliğe tanık olmak
istemiyor.

Çünkü; çocuğunun bedeninin parçalarını
toplayan, çocuğunun cansız bedenini
buzdolabında saklayan, sokak düğününde
dört çocuğunu birden kaybeden annelere
karşı işlenen suçlara ortak olmamak için..

Çünkü; binbaşı babasının cenazesinin
arkasından "baba gitme" diyen çocuğun
feryadını bir daha duymamak için, sıvasız
gecekonduda asker oğlunun ölüm haberini
alan anne ve babanın bakışlarını görmemek
için..

Diline, inancına, ırkına, cinsiyetine bak-
madan komşuma, iş arkadaşşıma koşulsuz
"günaydın" diyebilmek için...

"Bütün çocuklar özgür, eşit, güvende
yaşasınlar" diyebilmek için barış istiyoruz...

Nuray Akdeniz

İstanbul 5 No'lu Şube:

BARİŞ İSTİYORUM ÇÜNKÜ:

İnsanlar çıkarmadıkları ve sonucunda da çok
şey kaybettikleri savaşların kurbanı olmasın
istiyorum. Her insan doğduğu topraklarda
sevdiklerinden kopmadan kaygısız, korkusuz
yaşasın istiyorum. Anneler ve Çocukları
ayrılmasın ve acı çekmesin istiyorum.
Çocuklar öldürülmesini neşeyle gülsün
istiyorum. Rahat, kaygısız, özgürce nefes
almak istiyorum.

Çocuklarımız İçin Hepimiz Birer Saadet Öğretmen Olacağız.

ŞENAY AKYOL

İzmir 5 No'lu Şube Kadın Sekreteri

WHO (Dünya Sağlık Örgütü), çocuk istismarını “bir yetişkin veya devlet tarafından bilerek veya bilmeyerek yapılan ve çocuğun sağlığını, fiziksel ve psiko-sosyal gelişimini olumsuz yönde etkileyen davranışlar” olarak tanımlayarak, çocuk istismarını; ihmal, duygusal, fiziksel ve cinsel istismar olmak üzere dört gruba ayırmaktadır. Dünyada çocuk istismarı yüzde 1-10 arasında değişirken, Türkiye’de bu oran yüzde 10-53 arasındadır.

Çocuk istismarını cinsel istismar özelinde değerlendirecek, cinsel istismar, psiko-sosyal gelişimini tamamlamamış ve yaşı küçük olan bir çocuğun bir yetişkin tarafından cinsel doyum için kullanılmasıdır. İstismarcıların yüzde 96’sı erkek, yüzde 80’i de çocuğun tanıdığı kişilerdir.

Ülkemizde kadınların yüzde 20’sinin, erkelerin ise yüzde 7’sinin çocukluğunda en az bir kez cinsel istismara maruz kaldığı, kız çocuklarının erkek çocuklarına oranla 3 kat fazla cinsel istismara maruz kaldığı saptanmıştır.

Son 1 yıl içinde ülkemizde taciz ve tecavüzün ne kadar yaygın olduğunu ENSAR adlı dini vakıfta 45 erkek çocuğuna tecavüz edildiğinde bir kez daha gördük. Cinsel istismar ve tecavüzün artmasının sebepleri; boşanma komisyonu raporuyla tecavüze uğrayan çocuğun tecavüzcüsü ile

evlendirilmek istenmesinin ve 5 yıl iyi bir eş olması durumunda ceza almayacağını önerisinin, aileyi kutsayarak boşanmayı zorlaştıran yasa tekliflerinin, hadım yasası gibi tecavüzü hormonlara indirgemenin, tecavüz ve istismarı toplumsal bir sorun olmaktan çıkarıp, bireysel bir indirgeyen erkekegemen politikalarıdır. Tüm bu olayların erkek egemen kültürden beslendiğini ve erkek adalet tarafından suçlulara yeterli cezalar verilmediğini, hatta ödül gibi cezalar verilerek erkeklerin korunduğunu biliyoruz. Şimdi de yanı başımızda yıllardır yaşanan bir cinsel istismar olayıyla karşı karşıyayız. İzmir'in Menderes ilçesinin Sancaklı köyünde ki, Ahmetçik İlkokulu'nda 22 yıldır Müdür vekilliği yapan A.Ş.'nin 7- 11 yaş arasındaki kız çocuklarına cinsel içerikli filmler izleterek, taciz ve cinsel istismar uyguladığını, ayrıca çocukların ailelerine söylemeleri durumunda çukur kazıp içine atacağını söyleyerek, hem fiziki hem cinsel, hem de psikolojik istismar da bulunduğunu, aynı okula atanan okul öncesi öğretmeni Saadet öğretmen sayesinde öğrendik.

Okulda görev yaptığı süre içerisinde, Saadet öğretmen çocukların içi kapanmasından, A.Ş.'nin tavırlarından ve müdür odasının çocuklar içerdeyken kilitli olmasından dolayı şüpheleniyor. Çocuklara derste 'iyi sevme-kötü sevme'den bahsetmesiyle, öğrencilerden önce biri, sonra da diğerleri Müdür A.Ş.'nin onları çok kötü sevdiğini, gıdıklama oyunu diyerek her yerlerine dokunduğunu Saadet öğretmene

anlatıyorlar. Saadet öğretmen İzmir Barosundan ve psikologlardan yardım alarak, A.Ş. hakkında cinsel istismar davası başlatıyor. 102 yıl hapsi istenen A.Ş. cinsel istismardan 1,5 yıl tutuklu kaldıktan sonra, tutuksuz yargılanmasına karar verilerek serbest bırakılıyor. Bu arada Milli Eğitim Bakanlığı hiçbir şey yapmadığı gibi A.Ş. 'yi emekli ederek ödüllendiriyor. Saadet öğretmen, tutuksuz yargılanan A.Ş.'nin çocuklar için tehdit oluşturmaya devam ettiğini düşünerek BİMER'e şikâyet ediyor. Ardından Ayşe Arman ile yaptığı röportaj aracılığı ile davanın kamuoyunda duyulmasını sağlıyor. İzmir'deki kadın örgütleri ile KESK Kadın Meclisi olarak takip ettiğimiz dava 28 Haziran tarihinde görüldü. Daha önce tutuksuz yargılama ile ödüllendirilen A.Ş.'nin, kadınların dayanışması ve mücadelesi sonucu tutuklu yargılanmasına karar verildi ve dava 22 Eylül tarihine ertelendi.

Çocuklara yönelik şiddet ve cinsel istismar insan hakları ihlalidir. Kadınlar olarak, kadına yönelik her türlü eşitsizliğe, şiddete, kadın cinayetlerine, taciz ve tecavüze ve çocukların cinsel sömürüsüne karşı bu davanın takipçisi olacağız. Dikili'de, Bergama'da görülen cinsel istismar davalarını takip ederek ve suçlunun indirim uygulanmadan ceza almasını nasıl sağladıysak, bu davayı da sonuna kadar sahiplenip, erkek adaletin tecavüzcüleri korumasına izin vermeyeceğiz. Çocuklarımız için hepimiz birer Saadet öğretmen olacağız.

KAYNAKÇA:

<http://www.drnruralcin.com/pdfs/10.pdf>

<http://www.milliyet.com.tr/pedagog-sevil-yavuz--sevil-yavuz-psikoloji-enstitüsü>

Ülkemizde Barış Toplumunun Kurulması Üniversitelerin ve Akademisyenlerin Özgür Bırakılmasıyla Mümkün

PROF. DR. GÜLSER ÖZTUNALI KAYIR

Akdeniz Üniversitesi İ.İ.B.F. Öğretim Üyesi

Konuyu üç boyutta inceleyerek açıklamak isterim. Üniversitelerin özgürlüğü ve özerkliği, barışın inşası konusunun bilimsel çalışmaların bir parçası olması ve barışın inşasında kadın kuruluşlarının önemi. Akademisyenliğin temel ve zorunlu koşulu özgür düşünce ve bağımsız akademik ortamdır. Ancak ülkemizde akademi, denetim ve baskı altına alınarak bu niteliklerinden uzaklaştırılmakta, hükümet ideolojisi doğrultusunda üniversitelerin bilimsel özerkliği zedelenmektedir. Oysaki üniversiteler özerk kuruluşlardır ve rektörler kimseden talimat alarak hareket etmeme ve evrensel bilimin kurallarına uygun davranmakla yükümlüdürler. Dünya Üniversiteler Servisi eğitimde özgürlük ve özerklikle ilgili evrensel ilkeleri Lima Bildirgesi ile belgelendirmiştir. 18 ve 19. maddeleri evrensel ölçekte üniversitelerin özerkliği ile ilgilidir: "Devletler, yükseköğretim kurumlarının özerkliğine müdahale etmemek ve toplumdaki diğer güçlerin müdahalelerini önlemekle yükümlüdür... Özerklik, eğitim, araştırma, dışa yönelik çalışmalar, kaynakların kullanımı ve diğer ilgili faaliyetlerle ilgili politikaların

belirlenmesine ve yürütülmesine ilişkin kararları kapsmalıdır." diyen maddesine aykırı olarak "Bu Suça Ortak Olmayacağız" başlıklı bildiriye imzalayan akademisyenlerin bilimsel özgürlüğün kısıtlanması, hedef olarak gösterilmesi, hapisle ve meslekten ihraçla cezalandırılması, ne hukukla ne de bilimsellikle bağdaşmayan uygulamalar olarak tarihe geçmiştir.

Bir bildiriye imza attıkları ve düşüncelerini açıkladıkları için akademisyenler üzerinde baskı kurulması, görevden uzaklaştırma, memuriyetten çıkarma, tutuklama gibi en ağır şekilde cezalandırılarak susturulmaya çalışılmaları demokratik, hukuk devleti nitelikleriyle, akademik kültürle, insan haklarıyla bağdaşmayan ve ters düşen durumlar olduğunun altını çizmek isterim. İktidarını sürdürmek isteyen hükümet, "Barış İçin Akademisyenler"e yurt dışından gelen geniş destek karşısında duyarsız kalarak baskılarını devam ettirmiştir. Üniversitelerin, iktidarın ideolojik politikalarına, ihtiyaçlarına ve isteklerine göre yeniden biçimlendirilmek istendiği gözlemlenmektedir. Evrensel, bilimsel

“Bir bildiriye imza attıkları ve düşüncelerini açıkladıkları için akademisyenler üzerinde baskı kurulması, görevden uzaklaştırma, memuriyetten çıkarma, tutuklama gibi en ağır şekilde cezalandırılarak susturulmaya çalışılmaları demokratik, hukuk devleti nitelikleriyle, akademik kültürle, insan haklarıyla bağdaşmayan ve ters düşen durumlar olduğunun altını çizmek isterim.”

ilkelere bağlı akademisyenlerin kabul edilemez bu duruma yönelik mücadeleleri sürmektedir ve sürecektir. Aynı günlerde barış inşası konulu yüksek lisans tez önerimize enstitü müdürlüğü tarafından müdahale edilmiştir.

2016/4 sayılı “Milli Güvenliği Tehdit Eden Örgüt ve Yapılarla İrtibatlı Kamu Çalışanları Hakkında” başlıklı Başbakanlık Genelgesi Valilik tarafından üniversiteye iletilmiş - bu genelge ancak YÖK tarafından iletilebilir-,

terörle işbirliği gerekçesiyle akademik konularla da ilişkilendirilerek bilimsel tezimiz engellenmeye çalışılmıştır. Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü tarafından “Danışmanlığını Prof. Dr. Gülser ÖZTUNALI KAYIR’ın yaptığı “Barış İnşasında Kadınların Rolü: Dört Farklı Kentteki Kadınların Barış Deneyimleri” başlıklı yüksek lisans tezi önerisinde “Türkiye’deki kentlerde barışın inşa edilme süreci ...”, “... liberal, sosyalist ve feminist barış kuramları ...”, “Kadınların barış mücadelesi içindeyken ...”, “... İstanbul, Ankara, Diyarbakır ve Van kentlerindeki kadınların barış tanımları...” gibi tam anlaşılamayan ve maksadını aşan ifadeler yer almaktadır. Örneğin “barış” kelimesi bunlardan biridir. Barış kelimesi “savaşın bittiğinin bir antlaşmayla belirtilmesinden sonraki durum” olarak tarif edilirken tez planında resmi ve bilimsel terminolojiden uzak, eğer farklı bir niyet ifade etmiyorsa, sokak ağzı ve rastgele kullanılan bir terim görünümündedir. Ayrıca kamuoyunda Barış İçin Kadınlar, Barış Anneleri İnisiyatifi, Barış İçin Kadınlar Girişimi gibi legal görünüm altında illegal faaliyet yürüttüğü algısı oluşan bir takım yapıların tezin paydaşı olması ilgi (a) sayılı yazımız ekinde gönderilen 2016/4 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile tezat oluşturmaktadır” diyen paragrafla bilimsellikten ve akademik kültürden çok uzak suçlamalar, uluslararası terminolojiden habersizlikler, dört ilde çalışmalar yapan kadın kuruluşlarını, liberal, sosyalist ve feminist kuramlar çerçevesinde incelenmesine karşı çıkan, bu kadın kuruluşlarını illegal ilan edilmesi gibi; akıl almaz ilişkilendirmelerle, tez başlığının değiştirilmesi talebinden bulunulmuştur. Bunun üzerine; terminolojiden habersiz,

cahilliğe ek olarak hukuk ve bilim dışı uygulamalarda bulunan, barış durumunu sadece savaşın bitmesi olarak anlayan, kadın kuruluşlarını illegal gören, bu anlayışa karşı tepkimi yazılı olarak ilettim. Üniversitelerin görevlerinden birinin toplumsal sorunlara kalıcı çözümler üretmek olduğunu, barışın inşasının ülkemizin birincil sıradaki sorunu ve konuyu incelemenin de üniversitelere düşen temel bir görev olduğunu açıklayarak, üniversitenin evrensel anlamıyla çeliştiğinden, bilimsel aklı ters yüz eden Müdürlüğün bu yaklaşımını ve ithamları kabul etmediğimi; genç araştırmacı öğrencimi korumak amacıyla tez danışmanlığından ayrıldığımı ve özür beklediğimi belirttim. Yazıma ne bir yanıt ne de, özür aldım. Ancak, Eğitim Sen Genel

Merkezi ve Antalya Şube'nin tepkilerini vakit geçirmeden göstermeleri, birçok öğretim üyesinin araması, çok sayıda kadın kuruluşunun bildiri yayınlarak tepkisini göstermesi benim için son derece onurlandırıcı olmuştur.

Bu yaşadıklarımın evrensel bilim ilkelerine, bilimsel kültüre, insan haklarına ve hukuka aykırı uygulamalar olduğunu vurgulamak isterim. YÖK'ün "Akademik Özgürlük Bildirisi"ne (2013) göz attığımızda"(1.) Üniversiteler hiçbir baskı ve engelleme söz konusu olmaksızın, tüm fikirlerin, muhtelif hakikat iddialarının, sosyal ve siyasi problemlerin özgür ve medeni bir şekilde tartışıldığı, karmaşık sorunların

***“Şiddetin sona ermesi,
barış toplumunun
kurulması için;
demokrasi, refah, insani
gelişme, toplumsal
cinsiyet eşitliği, kişisel
gelişim ve sosyal adalet
temellerine dayalı
yapıcı bir barış inşasına
ihtiyaç vardır ve kadın
kuruluşlarının yüksek
oranda katkı sağlayacağı
uluslararası kurumlar
tarafından da ortaya
konmuştur.”***

açık bir biçimde ifade edildiği ortamlardır. (2.) Akademik özgürlük her şeyden önce, araştırma özgürlüğünü ve bu çerçevede temel bilgi yöntemlerini serbestçe kullanma hürriyetini, araştırma için gerekli araçlara ve koşullara sahip olma hakkını ve bilimsel üretme, bilgilendirme, öğrenme ve yayma hakkını içerir...(8.) Akademik özgürlük, üniversite ortamındaki herkesi kapsar. Öğretim elemanları ve öğrenciler gibi...”demesine karşın yukarıdaki örnek

uygulamada 1.2. ve 8. maddelerinin kağıtta kaldığını görmekte, bu ilkelerden bir haber olunduğunu yaşamış bulunmaktayım.

Dünya Üniversiteler Servisi (WUS) Lima Bildirgesi’nin (1988) 1a.maddesi Akademik özgürlüğü, “akademik bir çevre üyelerinin tek tek ya da toplu halde bilgiyi araştırma, inceleme, tartışma, belgeleme, üretme, yaratma, öğretme, anlatma veya yazma yoluyla edinmelerinde, geliştirmelerinde ve iletmelerindeki özgürlükleri anlamına gelir... “şeklinde tanımlamaktadır. “Tüm devletler ve yükseköğrenim kurumları öğretim üyeleri ve araştırmacılar için istikrarlı ve güvenceli bir istihdam sistemini temin ederler.”diyen 5. maddesi de düşüncelerini açıklayarak barıştan yana oldukları için memuriyetten atılmak istenen öğretim elemanlarına yönelik hukuk dışı uygulamaları anımsatmaktadır. “Tüm yükseköğretim öğrencileri mevcut müfredat içinden istediği branşı seçme hakkı ve edindiği bilgi ve deneyimin resmi olarak tanınması hakkı da dâhil olmak üzere, öğrenim özgürlüğünden yararlanırlar. Yükseköğretim kurumları öğrencilerin mesleki ihtiyaçlarını ve beklentilerini karşılamayı amaçlamalıdır” diyen 9.maddesi öğrencilerin de bilimsel özgürlüğünün korunmasını hedeflemektedir. Dünya üniversitelerinde enstitüler bilimin yapıldığı temel birimler olmasına karşın, öğrencimin tez önerisinin enstitü tarafından değiştirilme talebi bilimsel ilkelere ve bu bildirgenin evrensel amaçlarına ters düşmektedir.

Şiddetin sona ermesi, barış toplumunun kurulması için; demokrasi, refah, insani gelişme, toplumsal cinsiyet eşitliği, kişisel gelişim ve sosyal adalet temellerine dayalı

yapıcı bir barış inşasına ihtiyaç vardır ve kadın kuruluşlarının yüksek oranda katkı sağlayacağı uluslararası kurumlar tarafından da ortaya konmuştur. BM Güvenlik Konseyi'nin 1325 No'lu kararı, kadınların barış ve güvenlik alanlarındaki eşitsiz katılımına ilk defa işaret etmesi açısından önemlidir. Bu karar kadınların barış için mücadelelerine rağmen kararlarda göz ardı edildiklerini kabul etmiştir. Kadınların katılımının daha istikrarlı ve uzun süreli barış ile sonuçlandığını birçok araştırma da ortaya koymaktadır. Barışı egemenlik ve güç ilişkisi ekseninden toplumsal barışa çevirmeyi sağlayan kadınlar, Guatemala, Burundi, Sudan-Darfur ve Uganda gibi ülkeler bu konuda başarıyı yakalamış

örneklerdir. Türkiye neden bu ülkelerden biri olmasın?

Avrupa Konseyi CDEG Komitesi'nin 5. Avrupa Kadından Sorumlu Bakanlar Konferansının Sonuç Belgesi Üsküp Deklarasyonu konferansa katılan Devlet Bakanları tarafından ilan edilerek (2003) "barış ve güvenliğe hizmet eden herhangi bir politika şu iki yaklaşımı içermelidir: a)Yerel, ulusal, uluslar arası ve bölgesel düzeydeki tüm karar alma mekanizmalarında ve barış oluşturma sürecindeki pazarlıklar ve demokratikleşme süreci de dahil, çatışma çözümü, yürütülmesi ve önlenmesindeki kadınların tam katılımı, b)Çatışma çözümü ve önlenmesinde, barış anlaşmaları, demokratikleşme de dahil, tüm faaliyetlere

toplumsal cinsiyet perspektifini entegre etmek" gerekliliğine vurgu yapmıştır.

"Kadınların barış görüşmelerindeki katılımı ve temsiliyetindeki yavaş ilerleme hususunda endişelerim devam etmekte, ayrıca kadınların ve kız çocuklarının haklarını geliştiren hükümlerin barış anlaşmalarına dahil edilmesi ve seçilmiş ve atanmış pozisyonlardaki kadın temsiliyetinin artırılması konularındaki yavaş değişim; süregelen ciddi koruma boşlukları ve kadınlar ile kız çocuklarının adalete erişebilmelerinin önündeki engeller ve kadın haklarının bazı alanlarda zayıflamasının işaretleri; kadınların güçlendirilmesi ve çatışma sonrası dönemlerde toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması için tahsis edilen bütçelerin paylaşımındaki yavaş değişim konularındaki endişelerim devam etmekte" diyen; BM Genel Sekreteri, Ban-Ki Moon'un bu sözleri de kadınların barışa katkısı konusundaki çok kapsamlı endişelerini dile getirmektedir (2012).

"Cumartesi Anneleri yıllardır demokrasi, yaşam hakkı ve barış içinde yaşama haklarının engellenmesine karşı mücadele vermektedirler."

Cumartesi Anneleri yıllardır demokrasi, yaşam hakkı ve barış içinde yaşama haklarının engellenmesine karşı mücadele vermektedirler. 'Barış İçin Sürekli Kadın Platformu'nun barışı nasıl tanımladığına bakalım: "Barış, çatışma ya da savaşın mevcut olmadığı koşullar olarak değil, çatışmacı, ayrımcı ve düşmanlık söylemlerinin, militarizmin etkin bir şekilde önlendiği ve koşullarının ortadan kaldırıldığı; temel insan hakları ve özgürlüklerin tesis edildiği, siyasal ve hukuksal düzenlemelerin insanın ve hayatın değeri temelinde kurulduğu bir

düzendir". Bu tanım, genel geçer bir tanım değil, kadın bakışıyla yaşamı, insan haklarını, ayrımcılık karşıtlığını, insana verilmesi gereken değeri ve gerekli düzenlemeleri de içine alarak derinlikli bir barış anlayışını ortaya koymakta, kadın kuruluşlarının barışa nitelikli bir katkı verebileceğinin kanıtı olmaktadır. Barış için Kadın Girişimi ise barış için ısrarlı olduklarını vurgulayarak, konferanslar düzenleyip çözüm önerilerini geliştirdikleri raporlar sunmuşlardır. Kadından Yaşama Destek Derneği ise, Barış Eğitimi kitabını 2011 yılında yayınlamış, başta öğretmenlere, gençlere ve herkese barış kültürünü kavratacak bir başvuru olarak kabul edilebilir.

Bu gerekler dikkate alındığında bilimsel ve laik eğitim hakkından yalnızca, akademik özgürlüğün var olduğu ve üniversitelerin özerk oldukları bir ortamda tam anlamıyla yararlanılabileceğini bilerek, barışın inşasında üniversitelerin ve akademisyenlerin özgür kılınması, kadın kuruluşlarının engellenme yerine sürece dahil edilmeleri, illegal ve terörist olmadıklarının bilinmesi, kadınların katkılarını sağlayıcı koşulların yaratılması, barış

toplumunun kurulması için zorunluluktur. 15 Temmuz'un yaşattıkları ve sonrasının insan hakları konusunda gerilemeyi daha da ileriye götürdüğünü ve barışın öneminin daha fazla arttığını belirtmek gerek. Ülkemizin son yıllarda insan hakları alanında gerilemiş olduğu İnsan Hakları İzleme Örgütü (2014) tarafından da rapor edilmiş, üniversite özgürlüğü, kadın ve barış konularında Türkiye hükümetine önerilerde bulunulmuştur.

Belirtilmesi gereken önemli bir nokta da, eğitimi temelden sarsan bilim ve hukuk dışı uygulamalara karşı mücadelenin tüm halk kesimleri, sivil toplum kuruluşları tarafından da desteklenmesi sonraki nesillerin geleceklerini de belirleyici olacaktır. Daha genel bir örgütlülüğe olan ihtiyaç yolunda Eğitim Sen'in çalışmalarına destek vermek gerekir. Çünkü Eğitim Sen güçlü, dirençli bir kuruluştur ve bu mücadelenin merkezinde yer alması; toplumun, çocuklarımızın, üniversitelerin ve eğitim kurumunun geleceği açısından önem taşımaktadır. "Kadinsız barış; barış değildir".

KAYNAKÇA:

- Avrupa Konseyi CDEG Komitesi, (2003), 5. Avrupa Kadından Sorumlu Bakanlar Konferansının Sonuç Belgesi Üsküp Deklarasyonu
- Birleşmiş Milletler, Kadının Statüsü Komisyonu, (25 Şubat-7 Mart 2008)52. Dönem Toplantı Raporu, <http://kadininstatusu.aile.gov.tr/>
- Emma Sinclair-Webb (2014) (2014), Türkiye'nin İnsan Hakları Alanındaki Gerilemesi ve Reform Önerileri, İnsan Hakları İzleme Örgütü, <http://www.hrw.org>
- Öğretmen ve Gençlik Çalışanları için, Barış Eğitimi Rehberi (2011), Kadından Yaşama Destek Derneği (KAYAD).
- Yüksek Öğretim Kurumlarının Özerkliği Ve Akademik Özgürlük Üzerine Lima Bildirgesi, Eğitim Bilim Toplum, Cilt 1, Sayı 4 (2003)
- Moon Ban-ki (2012) BM Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri, Kadınlar ve Barış ve Güvenlik ile ilgili Raporu, S/2012/732, <http://www.securitycouncilreport.org/atf/; www.democraticprogress.org>
- YÖK (2013)"Akademik Özgürlük Bildirisi" <http://yok.gov.tr/web/ogrenci/akademik-ozgurluk-bildirisi>

KİMANAG TA HOZAIN HAMŞETSI GENDİKE

SEMA UÇAR

İstanbul 5 No'lu Şube Üyesi

2016-2017 eğitim öğretim yılı açılırken farklı dillerin konuşulduğu Türkiye’de anadilinde eğitim talebi güncelliğini koruyor. Farklı dil ve kültürlerin varlığı ile halklar mozaïği olan coğrafyamızda eğitim sisteminin tekçi yapısı ile birçok dil yok olma tehlikesi ile yüz yüze. Dil bir ulusun ve topluluğun kültürünü gelecek nesillere aktarılması bakımından en önemli etkenken, bizde Hemşin Araştırma Derneği hem derneğin çalışmaları hem de Hemşince’nin unutulmaması için yaptıkları çalışma ile ilgili dernek üyesi Elif Altunkaya ile keyifli bir sohbet gerçekleştirdik.

Hemşin Araştırma Derneği ve yapılan çalışmalar hakkında bize bilgi verebilir misiniz?

Hemşin Kültürünü Araştırma ve Yaşatma Derneği yani (HADİG) 2011 yılında İstanbul’da kuruldu. Derneğin amacı Hemşin halkının kültürü, edebiyatı, sanatı, dil ve tarihi konularında araştırma yapmak, Hemşin dilinin yok olmaması ve gelecek nesillere

aktarılmasında çalışmalar yürütmek, dilin yaşam bulduğu coğrafya başta olmak üzere çevre katliamlarına ve doğanın talanına karşı durarak doğal ve kültürel değerlerin korunmasını için mücadele vermektir.

En yakın zamanda Cerattepe’de maden katliamına dur demek için Hemşinlilerle birlikte HADİG’de bu mücadelede yerini almıştır. Karadeniz’in baş belası HES’lerin

röportaj

doğa katliamına karşı dere başlarında ve çevre dernekleri yanında yerini almıştır. Sadece Karadeniz’deki katliamlar değil Türkiye’de nerede doğa ve dere katliamı varsa orada mücadele verenlere omuz vermiş, mücadelede yerini almıştır. Nükleer santral yapımına karşı Akkuyu’da, Munzur’un özgür akması için Dersim’de, Yırca’da ki zeytin katliamını yapanlardan hesap sormak için Hemşinliler alanlarda yerini almıştır. Maalesef Türkiye’nin her yerinde doğa katliamı var ve buna karşı topyekûn bir mücadele vermek gerekir. Cizre’de yanan ormanın Olympos’ta yanan ormandan hiçbir farkı yoktur, her kim yapıyorsa yapsın bu bir doğa katliamıdır ve bununla mücadele etmek gerekir. Doğusu, batısı, kuzeyi, güneyi olmadan tüm insanlık bu katliamlara dur demeli ve hesap sormalıdır. Artvin’deki maden katliamında orada yaşamayan ancak katliama karşı ses çıkaran insanlar için ‘Sizin burada yeriniz yok’ gibi söylemler geliştirildi. Bu çok üzücü gerçekten nasıl ki Munzur sadece Dersimlilerin değilse Artvin’de sadece Artvinlilerin değildir. Doğa katliamına, derelerin dağların talanına

karşı duran tüm insanlarıdır. Artvin’deki madenin çıkarılmasına Artvin halkı evet dese, diğer halklar susacak katliama göz mü yumacaktı? Tabi ki hayır. Susmayacaktı. Evrensel bir doğru varsa ve bu doğru orada yaşayanlar tarafından bilinmiyorsa bunları bizlerin, çevrecilerin ve doğaseverlerin dile getirmesi kadar doğal bir şey yoktur. Bir katliama dur demek için oralı olmak gerekmez vicdan ve bilinç yeterlidir.

Hemşince’nin unutulmaması ve gelecek nesillere aktarılması için ne gibi çalışmalar yapıyorsunuz?

Hemşinliler dil ve kültür mücadelesinde Türkiye’deki halkların biraz gerisinden geliyor. Türkiye’de başta Kürtler olmak üzere Lazların da verdiği dil mücadelesi biz Hemşinliler için bir ışık oldu. Üniversiteye kadar Hemşince’ nin bu kadar değerli ve yitirilmemesi gereken bir dil olduğunun bilincinde değildim. Okullarda Hemşinlilerin konuştuğu Türkçe alay konusu olurdu. Hatta metropollerde hala alay konusu olamaya devam etmekte. Aileler güzel

röportaj

Türkçe konuşsunlar diye Hemşince'yi çocuklara öğretmezlerdi. Bu baskılardan mıdır nedir bilmem, benim Türkçem de şivesizdi. Karadenizli, Hemşinli olduğumu duyan arkadaşlarım ilk tepkisi "ama sen şiveli konuşmuyorsun çok iyi Türkçe konuşuyorsun" derlerdi, bende bunun iyi bir şey olduğunu düşünüp böbürlenirdim, ta ki güzel Türkçe konuşmam için anadilim olan Hemşince' nin öğretilmediği ve yok olmaya yüz tuttuğu gerçeği ile karşılaşana kadar. Şimdi de Hemşince konuşurken zorlandığım için alay konusu oluyorum fakat bu beni daha çok teşvik ediyor, dili daha iyi konuşmam için. Hemşince anlama konusunda sorun yaşamıyorum ama konuşurken çok zorlanıyorum. Özellikle dilin konuşulduğu coğrafyadan uzakta yaşayınca dili kullanma oranın çok düşüyor. Konuşacak kimse bulamıyorsun, pratik yapacak kimse yok. Konuşmadıkça bildiğin kelimeleri de unutuyorsun işte tam da bu noktada dernek güzel şeylere imza atıyor. Haftada bir gün dernekte Hemşince yazım ve konuşma dersleri veriliyor. Derslere katılım çok olmasa da genelde dil bilmeyen Hemşinliler rağbet gösteriyor. Hemşince' nin yazı dili yok fakat derneğin Hemşince' nin yazıya geçirilmesi noktasında büyük çabaları var. Hemşince' nin Latince mi yoksa Ermenice' nin bir lehçesi mi olması özelliği ile Ermenice alfabe ile mi yazılması noktasında tam bir netlik sağlanmamış ise de dernek ve çevresindeki arkadaşların Hemşince' nin Latin harfleri ile yazılması yönünde genel bir eğilim söz konusu. Dernek üyesi arkadaşların desteği ile Latin harfleri ile yazılan "Gor" dergisi çıkarılıyor. Hemşince ve Türkçe olmak üzere iki dilli olan dergide Hemşinlilerin yaşamlarını,

yaylalarını, oyunlarını, düğünleri anlatan yazılar, hikayeler, masallar içeriyor. Dilin unutulmaması için yazılı kaynağın da büyük önemi var. Özellikle metropolde yaşayan Hemşinliler için Hemşince pratik yapmak için kaynak oluşturuyor. Hemşince konuşacak kimse bulamazsan da okuyacak kaynak bulmak önemli. Böylece okuyarak da pratik yapmış oluyorsun. Yazılı kaynak oluştururken Hemşince'nin yazıya geçirilmesinde çalışma yapan arkadaşlara dile yerleşmiş olan cinsiyetçi söylemlerin kayıt altına alınmaması ve kullanılmaması yönünde telkinlerde bulunuyoruz. Yine, Ankara'da yaşayan Hemşinli bir kadın arkadaşın çıkardığı "'Hamşetsu Gor" dergisi var. Dergide daha çok Hemşinli kadınların yazdığı hikâyeler, masallar, türküler yer alıyor. Kadınların yaşadığı hikâyeleri, anıları derleyip dergide yer almasını sağlıyor. Ayrıca Hemşinlilerin asimilasyonu üzerine yazılmış kitapları da var. Hemşince yazım ve okuma yapmak isteyen ya da bu dili merak edenler için bu iki dergi haricinde yine Hemşinli bir arkadaşın yazdığı "Hemşin Öyküleri" kitabı, yine çevirisini yaptığı "Bidzig Pirens(Küçük Prens)" kitabını önerebilirim. Ayrıca internette ve sosyal medyada Hemşince' nin yazıya geçirilmesine dair bireysel çalışmalar yapan Hemşinlilerin yazıları da var oralardan da yararlanılabilir.

Dil çalışmalarının yanı sıra Hemşin kültürünün vazgeçilmez enstrümanlarından biri olan tulum kursları da verilmektedir. Her sene düzenli olarak tulum kursu için başvurular alınmakta talebe göre kurs düzenlenmektedir. Yine Fındıklı'nın Oca köyünden Hemşinli bir arkadaş dernek merkezinde horon kursları vermektedir.

Hatta HADİG horon ekibi bile oluşturuldu, eylem ve etkinliklerde desteklerini her daim sunuyorlar. Kaval kursu da verildi, ancak çok rağbet görmediği için artık verilmiyor. Hemşince atma türkü geleneğini devam ettirmek için haftada bir gün bir araya geliyoruz. Hemşince türküler, şarkılar söylüyoruz. Eskiden günümüze kalmış ancak gençlerin bilmediği atma türküleri bu birliktelikte duyma şansı elde ediyoruz ve hafızamızda bir yerlerde yerini alıyor. Yine her yıl Şubat ayında yaşlılarımızla bir araya gelip eski hikâyeler, sevdalıklar, düğünler üzerine sohbet ediyoruz. Maalesef ki teknoloji çağında yaşıyoruz ve insanların ilgi alanları değişiyor. Yerel kültürler günümüzde geri kalmışlık göstergesi olarak lanse ediliyor, hatta Hemşince' nin ilkel bir dil olduğunu günümüz dünyasının gerisinde kalmış unutulmasında bir sakınca olmadığı dile getirenler bile var. Bizler teknolojiyi Hemşin dili ve kültürüne katkı sağlayacak şekilde evrilmeye çalışıyoruz. Teknoloji sayesinde Rusya'da yaşayan Hristiyan Hemşinlilerle ulaştık, daha çok bilgi alış verişinde bulunduk, diyalogumuz daha da genişledi. Dernek üzerinden gidip bire bir tanışmalar da oldu ama gitmeden, görmeden birçok Hemşinli ile tanışma fırsatı da bulduk, Hemşince yazıştık. Unutulan kelimeleri biz onlarda onlar da bizde hatırlattılar. Yine internet üzerinden birebir çeviri yapan Hemşince sözlük dahi oluşturuldu. Tabi teknolojinin yararları yanında zararlarını da görmekteyiz. Yapılan dil çalışmalarını mikro milliyetçilik olarak değerlendirenler, bölücülük ve misyonerliğe kadar dayandıranlarda var. Bu görüşlerin kaynağı, Türkiye'de tek dil, tek din, tek millet algısının yıllardır dayatılmasından kaynaklanıyor.

"Vatandaş Türkçe Konuş" kampanyaları düzenlendiği hala hafızalarımızda. O dönemin Karadeniz'inde okullarda yerel dil konuşanlar cezalandırılıyordu. Hatta Laz olduğu halde Lazca konuştu diye öğrencilerini döven öğretmenler bile varken, Hemşinlilerde bu baskıdan nasibini almış tabi. Türkçe bilmeden okula giden çocuklar, Türkçe konuşma baskısı altında yok olup gitmişler.

Kadınların dernekte yürütülen çalışmalara ilgisi ve katılımı ne düzeydedir?

Hemşin kadınlarının en büyük özelliği, erkeklerden daha üretken ve çalışkan olmasıdır. Bu nedenle de her yerde Hemşin kadınlarını görmemiz mümkündür. Hemşin kadınları derneğin öncülük ettiği, sivil toplum örgütlerinin ya da çevre derneklerinin yaptığı eylem ve etkinliklerde her daim aktif yer alırlar. Her platformda Hemşinli bir kadın bulmanız mümkün, biraz dağınığınız ama dernek süreci ile daha fazla bir araya geliyoruz. Özel olarak Hemşin kadınlarının sorunlarına eğilen bir birliktelik kurmuş değiliz ama bu süreçler yorucu ve emek isteyen şeyler. Kadınlar üzerindeki baskıları da düşünürsek, çalışmaların ağır işlemesi çok normal. Maalesef ki; Hemşin kültüründe de ataerkillik söz konusu. Dernek üyesi kadınlar, Hemşin Kültürü'nün yok olmaması için mücadele ederken aynı zamanda ataerkillikle de mücadele etmektedir. O yüzden dernek, kültürün ve dilinin yok olamaması için mücadele verirken kadın kimliğini de ön planda tutmakta. Her ne kadar dernek yönetiminde kadın sayısı çok olmasa da yapılan eylem, etkinlik ve dil çalışmalarında kadınlar

röportaj

çoğunlukta. Hemşin kadınları Dernekte yapılan çalışmaların, etkinliklerin örgütlenmesinin hep merkezinde oldular. Kadın işi olarak görünen temizlik, yöresel yemek yapım işleri kadınlara verilmeye çalışılsa da bunu ortak yapılması yönünde diretiyoruz. Demeç verilmesi gerektiğinde, TV -Radyo programlarında Hemşin erkeleri hep en önde görünürler ama işin mutfağına inince kadınların ne kadar çabaladığını ve dernek için ne kadar emek verdiklerini görebiliyorsunuz. Sadece Hemşin kadını değil Karadeniz'deki tüm halklardan kadınlar, çalışkanlığı ve üretkenliği ile bilinmektedir. Yeşil Yol projesinde "devlet de kimdir" diyen Havva kadından Karadeniz kadının nasıl yürekli ve cesur olduğunu görebilirsiniz. Direniş varsa kadınlar en ön saflarda erkeklerden önce direnişe geçmekteledir. Kadınlar mücadelenin en sivildiği dönemlerde dozer önünde yatıp, jandarma barikatlarına karşı durup, kortejlerin en önünde yer almıştır. Bizler ÇED raporu düzenleyen heyetin masasına yumruğunu vuran kadınlarız.

Karadeniz'in her karışında ayak izi olan kadınlar, bu toprakların ve bu topraklar üzerinde yaşayan dillerin, kültürlerin yok olmaması için çok fazla çaba sarf ediyor.

Dernek bünyesinde kadınlarla ilgili hangi çalışmaları yürütüyorsunuz?

Derneğin kurulmasından itibaren Hemşin kadınları 8 Martlar da

Hemşin dili ve kimliği ile alanlarda yerini almıştır. Ataerkil düzene, kadın şiddetine karşı Hemşince sloganlarla ve pankartlarla kadınlarla birlikte yan yana yürümüştür. İlk iki sene "Kimanag ta hozain Hamşetsi gendike" (Duyuyor musunuz buradalar Hemşinli kadınlar) pankartı ile alanlara indik. Tulumumuz, Hemşince türkülerimiz ve sloganlarımız ile kortejde yerimizi aldık. Sonraki yıllarda yine Hemşince "Çayın Erzevin Adzükün Tadoğə Mek, İnci Hoğan Pay Çunik Mek"(çayda, tarlada çalışan biz, (mirastan) topraktan pay alamayan yine biz) pankartı ile alanlarda yerimizi aldık. Bu miras meselesi biz Hemşinli kadınlarda büyük bir sorunmuş ki kadınların

eyleme katılımı bir önceki yıllara oranla daha da fazla idi. Sosyal medyada da çok olumlu tepkiler aldık tabi olumsuz karşılayanlarda oldu hatta bunun (kadına toprak verilmemesinin) Hemşinlilerin bir kültürü olduğunu söyleyen de oldu. Bu adaletsizliğin Hemşinlilerin sahipleneceği bir durum olmadığı, kaldı ki Medeni Kanun'un kadına miras hakkı tanıdığını, dava söz konusu olduğunda Hemşin kadınlarının bu topraklardan pay alabileceğini, Hemşin kültürüne dayatılan bu ataerkil sistemin gönüllülük esası ile vazgeçilmesi gerektiğini her daim dile getirdik. Miras konusunda tam bir kazanım sağlamış durumda değiliz, biz Hemşin kadınları, Hemşin Kültürü'ndeki bu adaletsizliğin yok edilmesi için mücadele vermeli, her fırsatta dile getirmeliyiz. Kanunda yeri varken birçok Hemşinli kadın toplumsal tepkilerden çekindikleri için mirastan özellikle de topraktan alacakları paylardan vazgeçmektedir. Dernek üyesi ve çevresindeki kadınlar olarak bu soruna parmak bastık ve dileriz güzel kazanımlar elde ederiz. Yine kadın bedeninin tanınması ve kadının görünmeyen ev içi emeğine yönelik söyleşiler ve film etkinlikleri düzenledik. Hemşince dövizlerimizle şiddete, tacize tecavüze karşı hep alanlarda vardık ve var olmaya devam edeceğiz.

Kadınlar anadilin gelecek nesillere aktarılmasında önemli bir özne. Bu nedenle asimilasyon politikaları da kadınlar üzerinden uygulanıyor. Anadili Hemşince olan kadınlar için anadilini kullanma düzeyi sizce nasıl?

Hemşinliler kapalı bir toplum olarak yaşadıkları için dillerini koruma şansı elde etmişlerdir. Hayvancılık yaparak hayatlarını

devam ettiren Hemşinliler, kentleşme ve ticaretin gelişmesi ile birlikte devlet kurumlarında çalışabilmek ya da ekonomik hayatta var olabilmek için Devlet'in resmi dili olan Türkçeyi öğrenmek zorunda kalmışlardır. Yine Türkçe'nin zorunlu hale gelmesi ile birlikte birçok Hemşinli Türkçeyi okullarda öğrenmiştir. Bu zorunluluk Hemşince' nin zayıflamasına, daha az konuşulmasına neden olmuştur. Özellikle erkeklerin ekonomik hayata katılmaları ile alış verişte Lazlarla ve diğer halklarla diyalogda bulunmaya başlaması ile daha da hızlanmıştır. Kadınlar ekonomik hayatta erkelerden daha geride kalmasının avantajını, dilin unutulmaması, daha çok kullanımı açısından yaşamıştır. Yaşam koşulları nedeniyle dilin yaşadığı coğrafyayı terk etmek zorunda kalıp metropollere yerleşen Hemşinlilerin dil kullanım oranları daha da azalmaktadır. Eğer annesi Hemşinli değilse veya Hemşince bilmiyorsa çocuğun dili öğrenmesi daha da zorlaşmaktadır. Yine dilin yaşam bulduğu coğrafyadan uzak kalmak da dilin öğrenilmesi ya da dilin unutulmasında önemli bir etken. Dilin konuşulduğu coğrafyaya gittiğimde dikkatimi çeken, kadınların Hemşince konuşma oranının erkeklerden daha fazla olduğu. Bu da sizin de dediğiniz gibi dilin aktarılmasında kadınların büyük bir özne olduğunu göstermektedir. Yaylalarda erkeklerin kendi aralarındaki sohbetleri Türkçe iken, kadınların Hemşince konuşmayı daha çok tercih ettiği görülmektedir. Hatta Türkçe soru sorulsa bile, kadınların cevabı Hemşince olmaktadır. Dilin yaşam bulduğu coğrafyada kadınların sosyal ve ekonomik alandaki temaslarının az olması, Türkçe kullanımını azaltmakta ve dilin asimilasyonunu geciktirmektedir.

röportaj

Ancak okullarda tek dilli eğitimin zorunluluğu karşısında kadınlar bu avantajı kullanamamış, iyi bir gelecek iyi bir meslek sahibi olsun diye aileler evlerde Hemşince konuşmaktan uzak durmuşlardır. Eskiden herkes Hemşince konuşurken artık yeni nesil Hemşinceyi anlamakta fakat doğru düzgün konuşamamaktadır. Türkiye'deki tek dilli dayatmaya rağmen Hemşin kadınlarının Hemşince konuşma oranı erkeklere göre daha fazladır. Dilin aktarıcılığı rolünü her türlü baskı ve asimilasyona rağmen devam ettiriyorlar. Kadınlar dilin yazıya geçirilmesi sürecinde de önemli rol oynuyor. Hemşin dili üzerine çalışma yapanların çoğunun kaynağını kadınlar oluşturuyor. "Hemşin Öyküleri" kitabını yazan arkadaşın kaynağı annesi ya da çevresindeki kadınlardı. Daha çok kadınların anlattığı masalları, hikâyeleri derleyerek bu kitabı oluşturdu. Hemşince'nin yazıya geçirilmesinde, kadınlar kaynak oluşturdukları gibi dilin nesillere aktarılmasında da özne konumundalar.

Türkiye'de çok dilli bir yaşam varken temel eğitimin tek dilde yapılıyor olmasından dolayı, anadilde eğitim talebi her süreçte

güncelliğini koruyor. Siz bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Dernek olarak, yer yıl 21 Şubat Dünya Anadil gününde diğer kardeş halklarla birlikte alanlarda, meydanlarda yerimizi alıyoruz. Anadilde eğitimin gerekliliğini her süreçte dile getiriyoruz. Özellikle yok olmaya yüz tutmuş dillerin bir an önce koruma altına alınması, devletin bu dillerin yaşatılması ve gelecek nesillere aktarılmasına destek olması gerekmektedir.

Türkiye'de yaşayan dillere seçmeli ders düzeyinde okullarda alan açılması da yeterli değildir. Bir dilin yok olmaması için bu dili konuşanların o dilde eğitim almaları şart. Yasakçı eğitim zihniyeti bu coğrafyada var olan dillere yapılmış en büyük zulümdür. Türkçe bayramları ile kutlamalar yapan ve dünyanın dört bir yanında Türkçe eğitim veren devlet kendi ülkesinde var olan dillere karşı yasakçı bir tutum içerisindedir. Hemşince'nin bir yazı dili yok, dilin yazıya geçirilmesinde alan araştırmasından, basımına, yayımına ve bu dilin okullarda eğitim olarak verilmesine kadar devlet bu süreci desteklemeli, dil üzerine çalışmalar yapanlara maddi manevi destek sağlamalıdır. Anadilde eğitim talebi meşru bir taleptir, Türkiye'de var olan dillerin ve kültürlerin yok olmaması için bu talebe karşı kayıtsız kalmamak gerekir. Anadilde eğitim tüm dillere sağlanmalıdır. Bu diller, ülkenin zenginliği ve bu ülkeyi var eden unsurlardır. Çok kültürlülüğün yok olmaması için dillere özgür eğitim tanınmalıdır.

Enise Şîrîn NARÎN BÎ GORÎ

Ez sibehê rabûm û dîsa bi dilekî şewitî, rûyekî bi ken, lê çavên bi keser ber bi televizyonê ve çûm. Bi tirs û bi tasewasa nûçeyên ku her roj dilê min disojînin min pê li bişkoka televîzyonê kir. Nûçeyên sibehê yê rojnameyan bi dengê nermik dihatin xwendin. Dîsa teqîn, kuştin, hilweşandin, rûxandin...

Guhên min hînî van têgihan bibûn êdî. Lê dil... lê giyan... na xêr tucarî hîn nedibûn. Dilê min bi mêjiyê min re di nav şerekî giran de, ruhê min dieçiqand. Bedena min bi xwe ber dibetilî... belê rûyê min dîsa li ken bû... lewra diviyabû ku neyarên li der dora min aloziya li paş rûyê min ne dîtana. Rûyê min ê li ken ji bo neyaran gûlle , ji bo heval û hogiran hêza berxwedanê bû...

Belê ragihandina nûçeya bi heman tempoyê bi dengê nermik û lerzokî didomiya. Ji nişka ve deng bilind bû û bi nûçeyeke lezgîn, xwendin hat sekinandin û Minbiç... teqîn... dayik... çar zarok... her gotinekê cihê cihê di mêjiyê min de olan da... jineke bi kirasê xemrî li erdê, bê çare dikir hawar... li dora wê çar zarokên wekî çar kulîlkan di nav xwînê de... rûyê jinê, rûyê zarokan û qîrîna min bû yek. Ji aliyekî ve şênîyên malê yên di xewa şêrîn de bi tirs ji nav nivînên xwe baz dan ber bi min ve û ji aliyekî ve jî cîranan bi lez li derî dixistin... Di nav dengên çibû mama, çibû mama de destên min bêyî vîna min wek şiva li hiriye keve li çongên min diketin û pê re qîrîn û hewar... Ciwana, Ciwana, Ciwana xwişka min a bêsiûd, xwişka min a reben, xwişka min a hêsîr ew dil dê çawa debar bike... êşa hevjin ne bes bû, êşa çar zarokan jî bi ser de... çar zarokên ku te ew di nav xizaniyê de, bi belengazî, rojekî têr deh rojan birçî xwedî kiribûn; te ew ji gelek teqînên malkambax xilas kiribûn û îro...

Belê îro xwişka min, wê îro kî avê li şewata dilê te bike... wê kî bikaribe li ber dilê te bide, xwişka min... xwezî ruhê min di ber ruhên cangoriyên te keta, xwişka min...

Ku Semîra av da devê min ê ji hewarê pûç bibû bala min ket televîzyonê ku nûçe derbas bûye... lê dilê min ê ku wek sotikên agir dişewite, her bi şewate... ew ava zelal

î ku devê min şil kir mixabin dilê min hênik nekir... ew dîmenê Ciwana... xwişka min a delaliya ber dilê diya min, ji ber çavên min nediçû... wexta em di sînor re derbas bûn Cûdî û Ronîyê wê cewîyên di nav qumatekê de bûn. Eryena hîn du salî bû. Rewan hîn nizanibû ku çî hatibû serê wan. Ji bo xatirê wan li bajarê xwe yê rûxandî û di nav wê tenêtîyê de neçar, li hevjinê xwe digeriya. Ax Ciwana ax... Xwişka min a hêzdar. Gelo wê hêza te têra rakirina vê êşê jî bike xwişka min a dilqewîm, mîrfaya dilpola, porzêrîn, zarşêrîn û şareza...

Diya min tim digot; Narîna min tu nixurîya min î Ciwana jî efareya min e (biçûka min e). Ji ber vê ye ku hûn her du jî li ber dilê min ezîztir in. Divê ku tu li biçûka malê xwedî derkevî... Axx û axx, ez ne li kezeba diya xwe xwedî derketim û ne jî li kezeba kezebê...

Dilê min bi ser kezeba Ciwana de diperpitî... gelo dil û cegera Ciwana di çî halî de bûn... gelo wek kirasê wê yê xemrî xeriqî bûn, li ber çavên wê... gelo erş û ezman ji hewara wê neqelişî bû... gelo pepûkê ne dikir pepûk li ber guhên wê... gelo baran ji ber hêstirên çavên wê bi ku ve çûbû... gelo ew dayika ku bi hawar ber bi wê ve dihat diya çend kezebên şewitî bû... gelo wê di nav bizotên agir de çawa li ser hişê xwe bimîne... gelo ku ew dîn nebe, wê kî dîn bibe...

Narîn bi gorî Ciwana Narîn bi gorî...

KÖPEK

Yapım: Türkiye, İsviçre
Yönetmen: Esen Işık
Oyuncular: Beren Tuna, Barış Atay,
 Oğuzhan Sançar, Bekir Aslan
Tür: Dram

Film Özeti

Acıları benzer olan birbirinden farklı birkaç karaktere ait hikâyelerden oluşan Köpek, İstanbul'un başka bir yüzünü gözler önüne seriyor. Filmde, küçük bir köpeği sahiplenen iki çocuğun, topluma ötekileştirilmiş bir transseksüelin ve kocası tarafından şiddete maruz kalan ev emekçisi bir kadının yaşadıkları anlatılır. Filmde bir transseksüelin hayatını canlandıran Çağla Akalın, Türkiye'nin ilk transseksüel güzeli seçilmiştir. Film, 2008 yılında Türkiye'de tecavüze uğrayıp öldürülen Pippa Bacca'ya adanır.

SAATLER

Yapım: ABD-İngiltere
Yönetmen: Stephen Daldry-2002
Oyuncular: Nicole Kidman, Julianne Moore,
 Meryl Streep
Tür: Dram, Romantik

Film Özeti

Farklı zaman dilimlerinde yaşayan üç farklı kadının bir gününü, Virginia Woolf'un kült romanı Mrs. Dalloway ekseninde anlatır film... Birinci kadın, Virginia Woolf, Londra'nın varoşlarında bir yandan depresyonla savaşıırken, bir yandan da ilk romanı olan Mrs. Dalloway'i yazıyor. Bundan 20 yıl sonra, Angeles'ta yaşayan ev emekçisi Laura Brown, Mrs. Dalloway'i okuyor ve yaşamında büyük bir değişiklik yapma kararı alıyor. Ve günümüz New York'unda yaşayan Clarissa Vaughan, kendisiyle eski sevgilisi Richard için sonun ne olacağını tahmin etmeye çalışıyor.

NEFESİM KESİLENE KADAR

Yapım: Türkiye-Almanya, 2015

Yönetmen: Emine Emel Balcı

Oyuncular: Esme Madra, Rıza Akın, Gizem Demirci, Ece Yüksel, Sema Keçik

Tür: Dram

Film Özeti

Ayaza kesen bir günde, yokuş yukarı çıkarken nefes almaya çalışmak insanın boğazını yakar, acıtır ya, Serap'ın ayakta kalma mücadelesi de öyle yakıcı! Film, hayata Serap'ın saçındaki yağdan, derme çatma yatağından, yıpranmış elbiselerinden bakmaya çağırıyor. Yönetmen, emeğine ve çevresindekilere yabancılaşan Serap'ın yaşadığı toplumsal ve ekonomik koşulları çok sade bir dille ve aynı zamanda olanca ağırlığıyla resmediyor. Serap'ın sesi yok, istekleri var. İstekleri uğruna yapabilecekleri ve çıkmazları var. Film sizi o çıkmazlarda Serap'la buluşturup bir yolculuğa çıkarırken, Serap sizin elinizi bırakmıyor. Ve filmin yarattığı gerçekliğinin altında nefessiz kalıyorsunuz.

SUFFRAGETTE

Yapım: 2015 ABD

Yönetmen: Sarah Gavron

Oyuncular: Carey Mulligan, Anne-Marie Duff, Helena Bonham Carter

Tür: Biyografi, Dram, Tarih

Film Özeti

Sarah Gavron'un ikinci uzun metrajlı kurmacası, tarihin ilk feminist hareketlerinden birini başlatan kadınların, gittikçe acımasızlaşan hükümete karşı yürüttükleri mücadeleye odaklanır. Gizli buluşmalarla bir araya gelen bu grubun üyeleri işçi sınıfının kadınlarıdır ve hareketin ilk safhalarında barışçıl yöntemler izlerler. Ancak hem çalışma koşulları hem de kişisel hayatları için verdikleri eşitlik mücadelesi, zamanla daha radikal bir boyuta taşınmak zorundadır. Film bu ekibin bir üyesi olan Maud'un hikayesini ele alıyor.

kadın kütüphanesi

Son Sömürge: Kadınlar

Yazarı: *Maria Mies, Veronika Bennholdt-Thomsen, Claudia Von Werlhof*

Çeviren: *Yıldız Temurtürkan / İletişim Yayınları*

Kapitalizm, yalnızca emeğin sömürülmesi üzerine inşa edilmemiştir; emeğin niteliğini değiştirmiş, onu kendisine tâbi kılmış, bu tâbiyet ilişkisini hoyrat bir biçimde sürekli yeniden biçimlendirmiştir de. Sadece kadın emeğinin değil, doğanın da erkek bir akıl tarafından dönüştürülmesiyle belirlenmiş bir biçimleniştir bu. Son Sömürge: Kadınlar, kapitalizmin proletaryayı nasıl yeni bir kimliğe dönüştürdüğünün de çarpıcı bir betimlemesini sunuyor; Üçüncü Dünya kadınlarının yalnızca dünya ekonomisine entegre edilmiş pasif mağdurlardan ibaret olmadığını, aynı zamanda direnişin gayet yaratıcı biçimlerini nasıl geliştirdiğini de gösteriyor.

Yıkıntılar Arasında

Yazarı: *Zabel Yesayan*

Çeviren: *Kayuş Çalıkman Gavrilo / Aras Yayıncılık*

Yıkıntılar Arasında, Nisan 1909'da Adana'da yaşanan katliamda yerle bir olmuş Ermeni mahallelerinden ve köylerinden canlı tanıklıklar barındırıyor. Kırımların ardından İstanbul Ermeni Patrikhanesi tarafından bölgeye yollanan yardım heyetinde bulunan Zabel Yesayan, harabeye dönmüş Adana'da geçirdiği üç ayın izlenimlerini, tanık olduğu ıstırap ve yıkımı aktarıyor Yıkıntılar Arasında'da. Kozan'dan Hacın'a, Dört Yol'dan Osmaniye'ye uzanan bu karanlık yolculukta, Adana'daki binlerce ailesiz kalmış çocuğun, eşini kaybetmiş kadının ve idam mahkûmu insanların gözü, kulağı, sesi oluyor Yesayan.

kadın kütüphanesi

Sanat / Cinsiyet

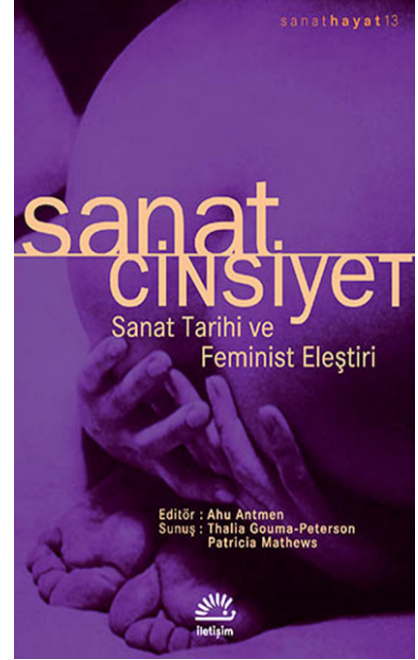
Sanat Tarihi Ve Feminist Eleştiri

Editör: Ahu Antmen

Sunuş: Thalia Gouma, Peterson Patricia

Mathews / İletişim Yayınları

Yakın geçmişe kadar müze koleksiyonlarına ve sanat tarihi kitaplarına baktığımızda, tarih boyunca hemen hiç kadın sanatçının yaşamamış olduğu, yaşamışsa da herhangi önemli bir sanatsal katkıda bulunmadığı kanısına varabilirdik. Bugün durum pek de öyle değil. ABD ve Avrupa'da 1960'lı yıllardan itibaren yaşanan toplumsal feminist dalga, çok geçmeden etkisini sanat pratiği ve kuramında da gösterdi. Başta Linda Nochlin'in çığır açıcı makalesi "Neden Hiç Büyük Kadın Sanatçı Yok?" olmak üzere, feminist eleştirmen ve sanat tarihçilerinin geleneksel sanat tarihi üzerindeki incelemeleri, kadın sanatçıların üretiminin görmezlikten gelinmesi sürecini ciddi anlamda kesintiye uğrattı. Aradan geçen yıllar içinde sanat tarihi kitaplarının yeni basımlarında kadınlara da yer verilmeye başlandı; feminist sanat tarihçilerinin öncülüğünde, unutulmuş, gözden kaçmış, çeşitli nedenlerle hiç önemsenmemiş kadın sanatçılarla ilgili monografik çalışmalar yapıldı. Bu seçki, bugün de sürmekte olan o yoğun sorgulama sürecinden seçilmiş metinleri bir araya getiriyor.

Yüzünde Bir Yer

Yazarı: Sema Kaygusuz

Metis Yayınları

Sema Kaygusuz, 'Yüzünde Bir Yer'i yazmak, hesaplaşmayla değil de geriye kalan duyguyu ifşa etmekle ilgiliydi diye anlatıyor kitabını. Bildiğim bir ağrıyı yazmaya çalıştığını söylerken Dersim sürgünü olan babaannesini anlatıyor. Feci bir deneyim yaşayan ve o deneyimden sonra geriye bir suskunluk bırakan kadından suskunluğunu yırtan bir kahraman tasarlıyor. 'Bu kahraman bir başkası, ama birçok açıdan beni andırıyor' derken kararı okuyuca bırakıyor.